

En Shizuka Kanai és filòsof de professió.

La idea de ser filòsof va acompanyada del fet d'escriure llibres. Però, tot i ser filòsof, en Kanai no escriu res. Segons diuen, en acabar els estudis a la Facultat de Lletres va presentar una tesi força abstrusa comparant la filosofia no budista amb la filosofia dels grecs presocràtics. Però des de llavors no ha escrit res més.

Ara bé, com que la filosofia és la seva feina, sí que fa classes. És catedràtic d'història de la filosofia i imparteix assignatures d'història de la filosofia moderna. Segons els alumnes, les classes d'en Kanai són més interessants que les d'altres professors que han escrit molts llibres. Les seves classes es basen en la intuïció, i de vegades projecten molta llum sobre un tema determinat. En aquests casos, als alumnes els queda una impressió inesborrable. Sovint els que l'escolten ho entenen tot de cop quan explica un concepte valent-se d'un exemple allunyat o que aparentment no té res a veure amb el problema en qüestió. De la mateixa manera que Schopenhauer s'apuntava les notícies més diverses dels diaris i les utilitzava per il·lustrar les seves teories filosòfiques, en Kanai se serveix de qualsevol material per ensenyar la història de la filosofia. Com que, enmig d'una classe seriosa, és capaç d'explicar algun concepte citant alguna novel·la que és moda entre els joves, de vegades els alumnes es queden parats.

Llegeix moltes novel·les. Quan agafa un diari o una revista, no mira pas els articles d'opinió, sinó que es fixa en els relats de

ficció. Ara bé, si els autors d'aquests relats sabessin per què els llegeix, segurament s'enfadarien. No els llegeix com si fossin obres d'art. En Kanai és molt exigent amb les manifestacions artístiques, de manera que els relats i les novel·les que publiquen els diaris i les revistes no compleixen les seves exigències. El que li interessa és veure la disposició psicològica amb què han escrit els autors. Per això, quan troba que un autor ha escrit una obra amb la intenció que sigui trista o patètica, a ell li sembla molt còmica, i, quan veu que l'autor l'ha escrit amb una intenció còmica, a ell li sembla d'allò més trista.

De tant en tant en Kanai es planteja escriure alguna cosa. Encara que es dediqui a la filosofia, no té la intenció de bastir una teoria pròpia i, per tant, no vol escriure sobre aquest tema. Més aviat li ve de gust escriure una novel·la o una obra de teatre. Però, com que és tan exigent amb totes les creacions artístiques, mai no acaba de posar-s'hi.

En un moment determinat, l'escriptor Natsume Sôseki va començar a publicar les seves novel·les. En Kanai les va llegir amb molt d'interès. Fins i tot va sentir l'impuls de posar a prova la seva habilitat. Però llavors, seguint la petja de *Sóc un gat*, de Sôseki, va aparèixer una novel·la que es titulava *Jo també sóc un gat*. I després una altra amb el títol de *Sóc un gos*. En veure això, en Kanai va quedar fastiguejat i va acabar per no escriure res.

I aleshores va sorgir el moviment naturalista. Quan en Kanai va llegir les obres d'aquesta escola, no va sentir cap mena d'impuls per escriure. Ara bé, s'ha de dir que li van interessar de valent. I, alhora que li interessaven, també van fer que s'adonés d'un fet curiós.

Cada cop que llegia una novel·la naturalista, observava que tots els actes dels personatges estaven relacionats amb el desig

sexual. Els crítics consideraven aquell tret com un reflex fidel de la vida real. Així, mentre es demanava si la vida era veritablement d'aquella manera, també va començar a sospitar que potser ell tenia una psicologia diferent de la del comú de la gent i era insensible al desig sexual, és a dir, que potser havia nascut amb aquella disfunció anomenada *frigidesa*. Això ho va pensar especialment en llegir les novel·les de Zola. A *Germinal*, per exemple, hi va trobar una descripció en què el protagonista espiava la trobada íntima entre un home i una dona en una barriada obrera on la gent passava moltes penúries. En aquell moment, més que plantejar-se si aquella escena era real o no, en Kanai es va demanar quina necessitat havia tingut l'autor d'inserir-la en aquell passatge. L'escena era versemblant, però no entenia per què l'autor havia hagut de descriure-la. Dit d'altra manera, li va semblar que el fet que l'autor s'hagués centrat en el desig sexual sortia de la normalitat. Podia ser que els novel·listes o els poetes tinguessin una gran capacitat per al desig sexual. De fet, aquell problema estava relacionat amb la teoria dels genis exposada per Lombroso.* Moebius** i la seva escola també es basaven en allò per afirmar que els poetes i els filòsofs de renom, en conjunt, havien de ser considerats com uns malalts mentals. Ara bé, l'escola naturalista que havia florit al Japó aquells darrers anys era diferent. De cop i volta havien aparegut una colla d'autors que escriviën tots sobre el mateix tema. La crítica considerava que allò era la

* Cesare Lombroso (1835-1909), metge i criminòleg italià representant del positivisme criminològic i conegut per les teories que relacionaven les característiques físiques i mentals de les persones. (*Totes les notes del llibre són del traductor.*)

** Paul Julius Moebius (1853-1907), neuròleg alemany que va estudiar diverses malalties mentals com la histèria i la paràlisi facial congènita (que porta el seu nom).

vida real. I, quan va veure que els psiquiatres també afirmaven que tots els aspectes de la vida humana estaven tenyits pel desig sexual, els dubtes d'en Kanai es van fer encara més profunds.

Per aquells dies va tenir lloc un incident que es va conèixer com el «cas Debakame». Un artesà amb el sobrenom de Debakame tenia el mal costum d'espiar les dones als banys públics, fins que un dia en va seguir una que sortia de banyar-se i la va violar. Era un succés força corrent en qualsevol país del món. En qualsevol diari occidental no hauria estat més que una notícia breu, de dues o tres línies, en un racó d'una pàgina. Però al Japó el cas es va magnificar i es va convertir en un gran problema social. El succés es va relacionar amb l'anomenat moviment naturalista, i fins i tot es va encunyar la paraula *debakamisme* com a sinònim de «naturalisme». El verb *debaru* també es va posar de moda. I en Kanai no va poder evitar pensar que o bé tots els seus compatriotes s'havien tornat uns maníacs sexuals, o bé ell era diferent dels altres.

Un dia, si fa no fa a la mateixa època, un alumne va dur a classe un petit volum titulat *Introducció a la filosofia*, de Wilhelm Jerusalem. En acabar la sessió, en Kanai va agafar el llibre i va preguntar a l'alumne de què anava.

—L'he vist a la llibreria Nankôdô i me l'he comprat —va respondre l'alumne—. Encara no l'he llegit, però si vol donar-hi una ullada, estaré encantat de deixar-l'hi.

En Kanai es va endur el llibre a casa i, com que aquella tarda tenia una estona, es va posar a llegir-lo. En arribar a la secció que parlava d'estètica, es va quedar molt parat. Deia el següent: «Tot art és *Liebeswerbung* 'seducció'. Tot art és una manifestació pública del desig sexual. Vist així, es pot afirmar que, de la mateixa manera que el flux menstrual de vegades s'extravia i acaba sor-

tint pel nas, el desig sexual de vegades es desvia i adopta la forma d'una pintura, d'una escultura, d'una peça musical, d'una novel·la o d'una obra de teatre.»

En Kanai es va quedar molt sorprès, però alhora va pensar que l'autor era molt enginyós. Si era tan llest, tanmateix, ¿per què no aprofundia una mica més el seu raonament i afirmava que qualsevol acte de la vida humana era una manifestació del desig sexual? Si havia estat capaç de formular aquella teoria, hauria pogut seguir la mateixa lògica i demostrar que el desig sexual ho impregnava tot. Fins i tot la religió es podia explicar fàcilment des d'aquell punt de vista. Era comú parlar de Jesucrist com d'un espòs. Moltes monges eren considerades unes santes, però en realitat potser no feien sinó manifestar el seu desig sexual d'una manera desviada. Moltes de les persones que dedicaven la vida a les bones obres i al sacrifici eren sàdiques i masoquistes. Si s'observava la vida a través de les lents del desig sexual, es podia concloure que aquell era justament el motor de tots i cadascun dels actes humans. L'expressió «*Cherchez la femme*» es podia aplicar a totes les circumstàncies de la vida. En Kanai va pensar que, mirant la vida des d'aquella perspectiva, no podia sinó reconèixer que ell era diferent dels seus semblants.

Amb tot plegat, les ganes que tenia en Kanai d'escriure alguna cosa van emprendre una direcció estranya. Va pensar que, ben mirat, hi havia molt poques coses publicades que expliquessin els passos amb què el desig sexual apareixia a la vida de l'home i fins a quin punt l'afectava. En el món de l'art hi havia moltes imatges obscenes, i la pornografia existia a tots els països. Hi havia llibres eròtics, però no eren seriosos. En el camp de la poesia, hi havia molts poemes que cantaven l'amor, però, encara que hi estigués estretament relacionat, l'amor no era el mateix que el desig se-

xual. Els sumaris judicials i els tractats mèdics contenien força material sobre el tema, però en la majoria dels casos es tractava d'informació referent a les desviacions del desig sexual.

En les seves *Confessions*, Rousseau parlava de tot sense embuts. Per exemple, explicava que quan de petit s'oblidava d'alguna cosa que li havien ensenyat, la filla del pastor protestant que l'instruïa l'agafava de banda i li picava al cul. I, com que allò li produïa un plaer indescriptible, feia veure que no sabia segons quines coses i donava respostes incorrectes expressament per rebre el càstig de la noia. Segons sembla, però, un dia la noia el va descobrir i ja no va voler pegar-li més. Aquell impuls era sens dubte una primera manifestació del desig sexual deslligat dels sentiments amorosos. A més d'aquell passatge, el desig sexual s'entreveïa en altres capítols dedicats a la joventut de Rousseau. Tanmateix, com que no era el tema principal del llibre, en Kanai va pensar que tampoc no li servia.

Casanova era un bon exemple d'algú que havia dedicat tota la vida a satisfer el desig sexual. Les seves *Memòries* constituïen una gran obra literària, i bona part del contingut tractava del desig sexual sense barrejar-lo amb l'amor. Però, de la mateixa manera que l'autobiografia de Napoleó no era un text adequat per estudiar les ànsies de fama dels homes, ja que Napoleó en tenia moltes més que el comú dels mortals, el llibre de Casanova, que era un heroi del sexe, no era adequat per estudiar el desig sexual. Allò era com afirmar que el Colós de Rodas o el Gran Buda de Nara no servien per estudiar les proporcions del cos humà.

En Kanai volia escriure alguna cosa, però no es volia limitar a seguir les passes dels seus predecessors. I va pensar que aquell potser era el millor moment per escriure la història de la seva pròpia sexualitat. En realitat, fins llavors no havia rumiat mai se-

riosament com havia germinat ni com s'havia desenvolupat el seu desig sexual. Potser podia reflexionar-hi i provar d'escriure-ho. Si ho escrivia amb claredat, posant-ho negre sobre blanc, potser s'entendria a ell mateix. I llavors potser també sabia si la seva vida sexual es podia considerar normal o no. Evidentment, abans de posar-s'hi no podia saber què en sortiria. Per tant, no sabia si ho podria ensenyar a algú ni si ho podria publicar. En qualsevol cas, va pensar, començaria a escriure a poc a poc en les estones lliures.

Mentre pensava tot això, li va arribar un paquet de llibres d'Alemanya. Era una tramesa que li feien regularment d'una llibreria. Entre les publicacions que va rebre hi havia les actes d'un congrés sobre educació sexual. L'adjectiu *sexual* no el convenia. Per a ell, allò que feia referència al «sexe» no era el mateix que allò que feia referència al «desig sexual». Però, com que el caràcter japonès per designar el sexe tenia diversos significats, a l'hora de traduir el títol de l'informe en Kanai no va tenir altre remei que afegir-hi el caràcter de «desig». Fos com fos, en el congrés en qüestió s'havia debatut si calia impartir educació sexual en el món de l'ensenyament; i, en cas afirmatiu, si aquella educació era possible. Per a una de les sessions del congrés havien convidat tres autoritats en la matèria —un pedagog, un religiós i un metge— perquè manifestessin la seva opinió. Malgrat que tots havien exposat els arguments a la seva manera, havien respost afirmativament les dues preguntes plantejades, és a dir, que l'educació sexual era necessària i que també era possible. Un dels ponents creia que aquella educació s'havia de produir en l'àmbit de la família. Un altre opinava que havia d'impartir-se a l'escola. En qualsevol cas, tots tres pensaven que valia la pena intentar impartir educació sexual entre els més joves. I que el millor mo-

ment per impartir-la era quan començaven a tenir ús de raó. Al Japó hi havia el costum d'ensenyar als joves unes il·lustracions just abans del matrimoni, però l'informe recomanava que el moment s'avancés, ja que si s'esperava fins just abans de la boda, podia ser que es cometessin certs errors. La instrucció havia de començar explicant la reproducció de les formes de vida inferiors i avançar de manera gradual fins a arribar al cas de l'ésser humà. Ara bé, tot i que era recomanable començar per les formes de vida inferiors, si l'explicació es limitava a descriure el que passava entre el pistil i l'estam, a afirmar que passava el mateix amb els animals i, finalment, a dir que passava el mateix amb els humans, tot plegat no serviria de res. La vida sexual humana s'havia d'explicar de manera detallada.

Després de llegir l'informe, en Kanai es va quedar una bona estona pensarós, amb els braços encreuats. Aquell any el seu fill gran acabava el batxillerat. Va pensar que, si ell havia de ser l'encarregat d'instruir-lo, no sabia pas com posar-s'hi. Era una tasca extremament difícil. Com més concretament ho pensava, més li costava trobar les paraules adequades. I llavors se li va acudir que potser podria solucionar-ho escrivint aquella història sobre la seva vida sexual que feia cert temps que li rondava pel cap. Començaria a escriure-la i després ja veuria què en sortia. Abans de plantejar-se si podria ensenyar-la a algú o publicar-la, volia saber si podria ensenyar-la al seu fill. I va ser amb aquest propòsit que va agafar el pinzell.